

ציונו הקדוש של ר' נתן

הזכרנו את הצדיק ר' נתן יש לנו כ"כ הרבה געגועים להיות אצל הצדיק הקדוש רבי נתן, אנשי שלומנו אע"פ שלא הלכו כל כך לציונים של תלמידי רבינו האחרים, לציון של רבי נתן היו הולכים. כי למשל רבי אברהם ברבי נחמן כשהיה רוצה להשתטח על הציון של אביו, אפילו שהוא היה בבית החיים החדש באומן, אז הוא היה עולה לקבר של רבנו, ושם היה משתטח על הציון של אבא שלו. והיה אומר שכל התלמידים של הצדיק נמצאים נמצאים אצל הצדיק. אך אצל רבי נתן, אעפ"י שהוא אמר על עצמו: 'המקום שלי הוא ליד החלון' (הכוונה ליד החלון שהיה בציון הישן של רבנו), בכל אופן יש עניין מאוד גדול לבא לציון של רבי נתן הקדוש. ידוע שרבי נתן אמר שהוא רוצה שיקברו אותו בפתח של בית הקברות, בשביל שכל מי שיעבור דרכו מתי שמעבירים את המיטה שלו בפתח של בית הקברות, הוא יעשה לו טובה בעולם העליון.

ציונו של הבעל שם טוב הקדוש

כמובן גם ראוי לבוא לציון של הבעל שם טוב הקדוש. רבנו אמר כמה פעמים שטוב להיות בציון של הבעל שם טוב הקדוש, והיה שולח את התלמידים שילכו להתפלל בציון של הבעל שם טוב הקדוש. ופעם כשרצה הרב יחיאל (אחיו הגדול של רבנו) לנסוע לבעש"ט, והוא התכוון לנסוע לבד, אבל רבי נפתלי ביקש להצטרף אליו, ואח"כ גם רבי נתן רצה לבא, ובתחלה סירב ר' יחיאל היה לו סוס זקן וחלש שבקושי סוחר את העגלה, אבל לבסוף נסעו שלושתם יחד לבעל שם טוב. גם רבנו היה הרבה פעמים הולך להתפלל בציון הבעל שם טוב. (בעז"ה השבוע אנו נוסעים לצדיק, באהבה עצומה ובהתקשרות של כל החברים, ונוכח להשתטח על הציונים של הצדיקים האלו, ולכן הביסופים והרצונות שלנו לצדיק צריכים לבעור אצל כלנו).

לקוטי מוהר"ן קמא תורה ע'

בעזרת ה' היום נעסוק בלימוד התורה של כח המושך כנגד כח המכריח, ובוה עוסקת כל התורה הזו של "ויהי ביום השמיני קרא משה". רבי נתן מסביר בליקוטי הלכות (חוקת מטלטלין זס) שהסיבה לכלל שכתוב בש"ס "חזקה שכל מה שתחת יד אדם הוא שלו" (אדם שיש לו חפץ, ובא משהו וטוען שזה שלו, לא שומעים לו, כי חזקה מה שתחת יד אדם זה שלו) נלמד בפנימיות מענין התורה שלנו (תורה ע') כי כיון שיש כח המושך שאותו מקבל האדם מהצדיק וכנ"ל, לכן חזקה שכל מה שתחת ידו הוא שלו, כי מאחר שהוא אצלו הוא הממשיך את ההשפעה לחפץ הזה ושהוא שלו.

רבנו מבאר שיש באדם שני כוחות מנוגדים שהם נקראים: 'כוח המושך' ו-'כוח המכריח'. הכוח המושך זה הכוח הטוב, והכוח המכריח זה הכוח הרע. וכמו שרבי נתן מבאר, שכל העניין של הבחירה של האדם היא בבחינת 'כוח המושך', שמושך אותו לעשות טוב (להתפלל, ללמוד תורה, לקיים מצוות) וכוח המכריח זה היצר הרע שכל הזמן מנסה לנתק את האדם מ'כוח המושך' מלעשות טוב. מי שלומד את התורה ברבנו מבין שזה מדובר רק על רוחניות, אך כבר נתבאר שזה גם בגשמיות, ולכן גם אדם שיש לו הרבה ממון, הסיבה לכך כי הוא 'מגנט' טוב, והוא

אנו זוכים מדי שבוע ללמוד מתורת רבנו הקדוש, הינחל נובע מקור חכמה, ויהי רצון שנזכה לשתות ממי מעיין הינחל נובע מקור חכמה, ולקבל את העצות האמתיות מצדיק האמת.

מדוע קורא משה לזקני ישראל, שאינם כהנים ולא עובדים במשכן

"וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי – פִּרְשׁוּנִי: "שמיני למילואים, הוא ר"ח ניסן, שהוקם המשכן בו ביום". בשבעת ימי מילואים שימש רק משה רבנו, והיום השמיני משותף, שבחלק ממנו משה רבנו עובד ככהן גדול, ובחלק השני עובד אהרן, ולכן כתוב "בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי – שמיני למילואים, שהוא א' בניסן. וביום השמיני: "קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל", יש פה שאלה חזקה מילא הוא קרא לאהרון הכהן גדול ובניו כהנים, אך זקני ישראל מה הם קשורים למשכן, הרי אז כבר העבודה הייתה רק בכהנים (כמו שכתוב "ראשון" – לכהונה, שהתחיל ביום הזה העבודה בכהנים) ואם כן למה נקראו זקני ישראל? רבנו הקדוש (תורה ע' ח"א) עונה על שאלה זו מתוך דבריו (למרות שהוא לא שואל אותה) ונראה שם בעזרת השם כמה יסודות גדולים לעבודת ה' שלנו.

יש שנים שנקרא שמיני שמונה פעמים

פרשת שמיני קוראים אותה הכי הרבה פעמים בספר תורה באותה השנה. (בחז"ל זה יכול להגיע ל-8 פעמים) כמו הרמז שאמר הרבי מחב"ד, שקוראים שמונה פעמים את פרשת 'שמיני'. וזה כשחל ראשון של פסח בשבת, (שאו קוראים את הקריאה של פסח, וגם בחג שביעי של פסח, שהרי בחז"ל יש יום טוב שני של גלויות או יש 8 ימים) אז יוצא שלפני פסח קוראים 3 פעמים פרשת 'שמיני' (במנחה בשבת, ובשני וחמישי שלפני פסח) בפסח קוראים פעמיים ב'שמיני' (במנחת שבת בחג ראשון ובחג השני) ועוד שלוש פעמים אחרי פסח (בשני וחמישי ובשבת פרשת שמיני), נמצא שקוראים 'שמיני' שמונה פעמים.

לפ"ז פרשת 'שמיני' היא נמשכת על רוב חודש ניסן, וזה יסוד שאנו מדברים עליו כבר יותר מחודש, ש"החדש הזה לכם ראש חודשים ראשון לכם לחודשי השנה", שכל חודש ניסן יש לו את הקדושה של ראש חודש, בזה שהוא ראש חודש של כל 12 החודשים, ולכן בכל חודש ניסן מקבלים את הראשות ואת ההתמנות. והדבר הזה נוגע לכל אחד גם לפרנסה שלו, כי התורה הזאת (תורה ע') שעכשיו נלמד מדברת על העניין של כוח המושך לצדיק האמת. ור' נתן מסביר בקלוטי הלכות (חוקת מטלטלין ד, ב), שגם כל הממון והחפצים וכל ההשפעות שיש לאדם הכל הוא כפי כח המושך שיש לו מה שמקבל מהצדיק שהוא יש לו כח המושך אל הכל. והרי שענין זה נוגע גם לפרנסה.

אותם יחד. ומה עושה היצר הרע, הוא כח המכריח, היינו הכח שמנסה לנתק מכח המושך, ולכן הוא משתדל לסכסך בין הבעל לאישה, הכוח המכריח שמנסה לנתק את האהבה (שהיא כח המושך), וכעת השאלה האם תגבר האהבה בבחינת "על כל פשעים תכסה אהבה", כלומר, שכח המושך כ"כ חזק שלא נותנים לה המכריח לפעול את פעולתו הרעה, או שחלילה כוח המכריח, הוא חזק ודומיננטי יותר.

גם כשהיצר הרע מרחיק את האדם מהצדיק, שלא יעשה את זה מהר רבנו נותן כמה דוגמאות לכך: כשאדם עומד על הקרקע ונותן קפיצה, הכוח שמנתק אותו מהרצפה זה נקרא 'כוח המכריח', (מה שנקרא היום 'כוח העילוי') וזה כלל ברזל, כמו שבקפיצה בזמן הקפיצה שנתת, היא יותר חזקה מכוח המושך, ולמשל אם זרקתי כדור לגובה, כוח העילוי שנתתי בכדור הוא יותר חזק מכוח המושך, אבל בסופו של דבר כוח המושך יתגבר על הקופץ, או על הכדור והוא יפול. אמנם אם יצא הדבר במהירות גדולה, שכבר כח המושך לא יכול לשלוט על מהירות כזו, אז אפשר להשתחרר מכח המושך (וכמו שנסביר מיד את הכוונה בפנימיות), וזה גם כן כל הפטנט של הטילים שיכולים לצאת מהאטמוספירה כשמגיעים למהירות מסוימת, שהמגנט כבר לא משתלט עליה, וככה הוא יכול לצאת מאטמוספירה. כי אחד הכללים שהקב"ה עשה בכוח המושך, שהוא פועל עד מהירות מסוימת, אבל אם יהיה דבר שהוא יותר מהיר, כבר כח המושך לא תופס אותו, אם תעביר את הסרגל ליד מגנט מאוד מהר, לא תרגיש שהמגנט מושך אותו, כי הוא לא הספיק למושך. זה הנפלאות שהקב"ה נתן בחוקי הטבע. את הקשר בין המהירות לבין האנרגיה במשוואות מאוד מעניינות.

וכן גם ברוחניות, הצדיק תמיד יש לו 'כוח המושך' – שמושך את המקורבים אליו לעשות את רצון ה' תמיד, רק שיש יצר הרע גדול שהוא כח המכריח הוא כמו קפיצה וכוח עילוי שמנסה לנתק את האדם מהצדיק, אבל בסוף הצדיק מושך חזק חזרה אל הקדושה, כמו שאדם קופץ בסוף חוזר לארץ, וכמו שזורקים כדור בסוף יורד למטה. אבל כל זה בתנאי שלא ברחת מהצדיק מדי מהר, כי אם כן, אתה כמו טיל הבורח מכדור הארץ, שמרוב מהירות שהוא יוצא הוא מצליח להתגבר על כח המשיכה. אבל צריך לזכור שסופו של כל טיל להתפוצץ, ולא נשאר ממנו שום דבר. ולכן אם אדם חס ושלום משתולל עם היצר הרע, ובורח מאוד מהר ומתרחק מהצדיק, אז כביכול אין הכח המושך של הצדיק פועל עליו והוא נפרד לגמרי מכח המושך של הצדיק. ולכן גם כשאדם יש לו יצר הרע לעשות עבירות, תעשה את הכול לאט, אל תעשה מהר, אל תברח מהר, כדי ש'כח המושך' של הצדיק יעבוד עליך יתפוס אותך ובעזרת ה' בסוף יחזיר אותך חזרה.

כח המכריח שכנגד הצדיק, הוא בעיקר בחיים חיותו של הצדיק אחד הדברים המעניינים שמציין רבי אברהם ברבי נחמן, שבזמן רבנו ע"ה הייתה מחלוקת עליו, ע"י הזקן שעשה מחלוקת, אבל מיד אחרי פטירת רבנו רוב העיר אומן התקרבו מאוד לרבנו

ממש ממגנט לעצמו את הממון, והכסף והזהב, וככל שיש לו יותר, הוא מגנט יותר חזק, וכך הוא נהיה עשיר יותר ויותר גדול. וזה ענין יפה איך שרבי נתן מוריד את העומק של התורה הזו גם כן לענין החיים הגשמיים של העולם הזה.

נסדי ה' בנח המשיכה שהוא בדיוק במידה

נסביר יותר את הדברים – מבואר כאן בתורה שהצדיק נקרא 'צדיק יסוד עולם', ה'עולם' שלנו זה כדור הארץ, ואחד הכוחות הכי חיוניים בכדור הארץ שאי אפשר להתקיים בלעדיו, זה כוח המשיכה שיש בכדור הארץ. למשל הסיבה שאין לירח אטמוספירה, כי האויר מתנדף בגלל שאין לירח מספיק כוח משיכה. (שהוא רק כשישית מכדור הארץ) אמנם יש לירח כוח משיכה עצום, ונהרי זה הסיפור עכשיו שהיה בשחרור תעלת סואץ, ומה שהציל את הספינה זה הלילה שהיה בו ירח מלא, שאז גם השמש הייתה בדיוק ממול, ופעלו כוח המשיכה של השמש ושל הירח והרימו את המים בתעלה ב- 40 ס"מ, וכך הספינה השתחררה מהסלע שהיא נתקעה בו, אבל אחרי הכל הכח המשיכה שלו הוא חלש בשביל שאפשר להתקיים עליו, למשל אם נקפוץ על הירח, נגיע לגובה 2-3 קומות בלי מאמץ, ובארץ הקב"ה עשה איתנו חסד גדול, ועשה כוח משיכה בדיוק במידה לפי מה שצריך. כי לעומת זאת יש כוכבים שיש בהם כוח משיכה עצום, עד שליטר עפר של כוכב מסוים שוקל 5 טון, אז בכוכב אחר זה יהיה שוקל 50 טון, והכל בגלל שכוח המשיכה העצום דוחס את החומר כל כך, והצפיפות של החומר שם כל כך גדולה, עד שהוא שוקל כל כך הרבה. ולכן כל דבר שייפול שמה, או חללית שתנחת שמה ישר היא תימשך בחוזקה עצומה ותתרסק ארצה מרוב כח המשיכה. כל חומר שמגיע שם כל האטומים שלו נדחסים אחד לשני מרוב כח המשיכה, עד ששום דבר לא יכול להתקיים שם. הקב"ה נתן לכל כוכב בשמים את כוח המשיכה המדויק שלו, בשביל שכל הכוכבים יעמדו באיזון מדויק, שאחד מושך את השני, כל המרחקים בין הגלקסיות ביקום הוא מכוון ומדויק מאוד, שלא יתפזרו יותר ממה שצריך, ויחזיקו כולם אחד את השני, והכל הוא בכח המשיכה שיש בין גרמי השמיים. השמש יש לה כזה כוח משיכה שהיא תופסת את כדור הארץ שלא יזוז ממקומו, ולכן אנחנו מסתובבים סביבה כל שנה, וגם כדור הארץ הוא זה שתופס את הירח שלו לא יברח, וזה כח המשיכה של כדור הארץ שהוא מושך.

והכי שכח המשיכה זה אחד הדברים הכי טובים שהקב"ה נתן לנו, ורבנו מסביר שזו גם הבחינה של הצדיק שיש לו כח המושך, עכשיו שכולנו יושבים ועוסקים בתורה של רבנו, כל אחד קונה לו בלב אהבה גדולה לצדיק, אנחנו אוהבים את רבינו, אמנם אף פעם לא ראינו אותו כשחי לפני 200 שנה, אך אנו אוהבים אותו אהבת נפש, ואנו מוכנים לעשות הרבה מאוד בשביל הצדיק, וכמובן גם הוא עושה הרבה – הרבה יותר בשבילנו. מאיפה האהבה הזו מגיעה? זה מגיע מכוח המושך של הצדיק. המגנטיות הרוחנית היא גם האהבה שבין איש ואישה, וזה גם כוח המושך שיש בין הבעל והאישה שזה מחבר

מה הסיבה לכך? רבנו מסביר שהצדיק הוא בבחינת 'עפר', כמו שאמרנו שכדור הארץ זה עפר, ויש את כוח המגנטיות שבו, כך כל צדיק הוא בחינת עפר, ולזה גם כולנו מתפללים 'ונפשי כעפר לכל תהיה'. אברהם אבינו אומר על עצמו: "ואנוכי עפר ואפר", זה הבחינה של הצדיקים, כי כדי להיות צדיק צריך להיות עניו, וכשהוא עניו הוא מגיע לבחינה של עפר. העפר חוץ מתכונת המגנטיות שלו, יש לו עוד תכונה מאוד מבורכת, שהוא מגדל ומצמיח את הכל, כל מה שתזרע בעפר יצמח פי כמה וכמה. ולכן אומר רבנו "כל הנותן צדקה לזה הצדיק, הצדקה היא בבחינת 'זרע זרעו לכם לצדקה', וכתוב: 'זֹרַע צֶדְקוֹת, מְצַמֵּחַ יְשׁוּעוֹת', ברגע שאתה זורע את הצדקות, זה מצמיח לך ישועות, פי כמה וכמה, ולכן כשאדם זוכה לתת לזה הצדיק, הוא זוכה לקבל פי כמה שפע וברכה. וכך אפשר להכיר את המפורסמים של שקר, מובא כמה פעמים שרבנו כל כך הרחיק מפורסמים של שקר, ואחד הסימנים לדעת מי מפורסם של שקר, הוא שאם נתת לו צדקה ולא התברכת, הרבה פעמים זה סימן שהוא לא צדיק אמיתי, כי אצל צדיק אמיתי מיד מתברכים.

ומדוייק מרבינו בתורה שלנו, שלא רק לצדיק בעצמו, אלא גם אם נתת לאלו שהם מקורבים לזה הצדיק, גם הם באותה בחינה. ושוב נשתמש בדוגמה שהבאנו עם המגנט, תיקח מגנט תשים עליו ברזל, גם הברזל הופך להיות מגנט, וכן אצל המקורבים אל הצדיקים, אמנם אנחנו לא מגנט, אבל אנחנו לפחות ה'ברזל', ולכן גם כשנותן למקורבים אל הצדיק, יכולים דרכם לזכות לקבל את כח המושך של הצדיק. על ראשי תיבות ברז"ל אומר האר"י ז"ל שזה האימהות ב'להה, ר'חל, זילפה וליאה, שהן ראשי תיבות ברז"ל, אנחנו כולנו בנינים של האמהות, אנחנו משתדלים להיות ברזל, שהוא מוליך את כח המגנטיות, ולכן כשאנחנו מקורבים לזה הצדיק, גם אנחנו הופכים להיות מגנט שמושך, ומי שמתקרב למי שמקורב לצדיק, גם הוא מתברך. רבנו מסביר שבוזה יש גם את החילוק בין 'עני הגון' ל'עני שאינו הגון', עני הגון זה מי שמקורב לזה הצדיק, ומי שנותן לו (לה מקורב לצדיק) מיד מתברך. – וזה כבר חידוש מאוד גדול, כי לפי הפשט מובן, שמי שנותן צדקה דווקא לצדיק, הוא מתברך, ובעת יוצא שמי שנותן לא רק לצדיק עצמו, אלא גם למקורב לצדיק – מיד מתברך. וזו נקודה מאוד מאוד חשובה שאנחנו כל הזמן צריכים להשקיע בוריעה בעפר הצדיק, שיהיה לנו פי כמה וכמה.

וענין זה שייך גם בלימוד תורה, כשאתה לומד את הספר ליקוטי מוהר"ן זו גם כן השקעה של זמן, ואתה גם כן מתברך. רבנו אומר "מי שלומד בספר שלי, אני אבקע לו את הגידים הקשים שבמוח", זוכים קבל שכל זך. וע"י הלימוד של הספר הקדוש של ליקוטי מוהר"ן, וגם בהשקעה של זמן ברוחניות, גם היא מתברכת, והלימוד שלו מתברך, הזיכרון שלו והכל מתברך.

צדיק יסוד עולם שכל הצדיקים הם ענפים ממנו

אומר רבנו: "הצדיק הוא בחינת עפר, פי הצדיק הוא יסוד עולם כמו שכתוב (משלי י): 'וְצַדִּיק יְסוּד עוֹלָם' וְכָל הַדְּבָרִים עוֹמְדִים

הקדוש, ולמה? כי אחד הדברים שאנחנו רואים ממש בחוש, שכל צדיק אמיתי שאפילו אם היה עליו מחלוקת גדולה, זה רק בחייו, כי כשהוא נפטר כבר נגמרת המחלוקת עליו, וגם בצדיק כמו הבעל שם טוב הקדוש היתה עליו מחלוקת מאוד גדולה, והיום אין אף בן-אדם שלא יודע כמה הבעש"ט היה גדול ועצום, מכיון שברגע שהצדיק עדיין חי, יש כנגדו כוח המכריח חזק שמנסה להרחיק מהצדיק, אך לאחר פטירתו אז כוח המכריח עוזב אותו, וממילא הכוח המושך של הצדיק מתגבר פי כמה וכמה, ומחזיר אליו את כל הנשמות שקשורות בו. ואחד הדברים שעושים את הכוח המכריח כנגד הצדיק, זה המחלוקת על הצדיק. וברגע שנרגעת המחלוקת, הרבה מתקרבים אל הצדיק. רובנו לא חסידי ברסלב מהבית ומהמשפחה, אלא שהתקרבו עכשיו לרבנו הקדוש, לפעמים יש מאיתנו שמקורבים לצדיק הרבה יותר מחסידי ברסלב שהם מדורות וכו'. ומה הסיבה שאנחנו כל כך אוהבים ומנסים להתקרב לצדיק? כי לצדיק יש כח המושך, ועכשיו בדור האחרון שנרגעה קצת המחלוקת, אז הכוח המושך של הצדיק מושך בכל הכוח. וזה מה שאנחנו רואים שיש כל כך הרבה ההתקרבות גדולה אל הצדיק.

הנותן לזה הצדיק מיד מתברך - גודל מעלת הצדקה לדפוס

וכבר הזכרנו שב'כח המושך' של הצדיק הוא גם מושך את כל הפרנסה והשפע בעולם. יש גמרא מפורסמת בברכות (דף י"ו): "כל העולם ניזון בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובים מע"ש לע"ש" וידוע חידוש הבעל שם טוב הקדוש, שפירש אל תקרא בשביל, אלא – בשביל (דרך הצניעות) של חנינא בני. כלומר, זה שיש לי פרנסה, וזה שיש לי שפע בין רוחני ובין גשמי, זה לא רק בזכות הצדיק, אלא זה גם עובר דרך השביל של הצדיק, ורק אז בא אלי. הצדיק עם המגנט שלו, ממגנט אליו את כל השפע שבעולם, ומחלק אותו, ולא רק לאלו שהתקרבו אליו אלא גם לאלה שלא התקרבו – כי גם אותם צריך לזון, כמו שהקב"ה זן את כל העולם, גם את העובדי ע"ז והרשעים. גם החולקים על הצדיק כולם מתפרנסים בזכות הצדיק, אלא שככל שאתה יותר מקורב לצדיק, אתה מקבל ממנו יותר ברוחניות, וגם לפעמים יותר פרנסה ואתה זוכה לעבוד את השם בשמחה עם כל ההשפעות הטובות.

יש כמה משפטים מיוחדים שרבנו אמר: "לא היה אחד שהפסיד אצלי", וכן: "אצל מי שאני לוקח – אני גם נותן", והמשפט המפורסם שרבנו אומר בתורה שלנו: "שמי שהוא נותן לזה הצדיק – מיד מתברך". (היינו שנותן צדקה לזה הצדיק מתברך) ובאמת אנחנו מאוד משתדלים שהרבה מהצדקה שלנו תהיה ישירות לצדיק. מה הכוונה? רבי נתן בליקוטי הלכות גילה לנו את הסוד, שהצדקה של הדפסת ספרי הצדיק, היא עולה על הכול. וכשאדם נותן להצדקה הזאת של הצדיק הוא מיד מתברך. וכמו שזכינו בשנים האחרונות לראות בחוש שהרבה אנשים זכו להתעשר מאוד רק מהצדקה שנתנו לזה הצדיק ומיד התברכו.

אצל הצדיק יותר גדולה אתה יוצא שהוא באמת הכי עניו. אין לנו צדיק שפיאר ושיבח את עצמו כ"כ הרבה כמו רבנו הקדוש. (אף שלכאורה זה נשמע כיהרא ח"ו) והסיבה לכך, בגלל שהוא היה העניו שבענונים, לכן הוא יכל ממש לשבח את עצמו. והביאור בזה: ככל שאדם בטל ומבוטל יותר, והוא עניו ושפל יותר בעיני עצמו, כך הוא מחובר יותר לקב"ה. הקב"ה ברא את הכול וגם אחרי כל הבריאה הכל הוא אלוקות, ומה בכל אופן מפריד כביכול בינינו לבין הקב"ה? התשובה: הגאווה שלנו שאנחנו מרגישים את עצמנו כמו שישו שמועד בפני עצמו וככל שאדם מרגיש עצמו יותר לישות, הוא יותר נפרד מהקב"ה, וכמובא בגמרא (סוטה ה.) "מרום וקדוש אשכון ואת דפא ושפל רוח להחיות רוח שפלים" (ישעיה נג, טו) שהקב"ה שוכן אצל עניו ושפל רוח, (שהרי הקב"ה השרה שכינתו על הר סיני). מה הסיבה שהקב"ה שוכן רק אצל הענונים? התשובה: כשאדם יש לו גאווה הוא ישות בפני עצמו, ומרחיק את הקב"ה ממנו, אבל כשאדם הוא עניו ושפל הוא בטל לגמרי לקב"ה, ואין לו 'אני' בכלל בו יכולה להתגלות האלוקות, ולכן דווקא העניו הוא משכן השכינה. (ידוע מאמר הבעש"ט בפסוק "מאין – יבוא עורו", שפירש: "מאין" – כשאדם מחשיב עצמו לאין ולאפס בענונה גמורה – משם הוא מקבל את העזרה והישועה). ולכן משה רבנו הוא העניו ביותר מכל האדם, כי הוא השיג הכי הרבה את גדולת הקב"ה, מכיון שהבין כמה הוא אין ואפס ויש רק ה' יתברך בעולם, (כמו שאמר משה רבנו "זנחנו מה"). ולכן כשאדם מגיע לכזו מדרגה, גם כשהוא אומר שבחים והתפארות, הוא לא אומר שבחים על עצמו, כי הוא אין, אלא אומר שבחים על הבריאה והנשמה שהקב"ה ברא, ועל הנהגת הקב"ה בעולם, הוא לא אומר שום דבר על עצמו, ולא משייך שום מידה טובה או כישרון לעצמו, הכל הקב"ה.

כל בן-אדם נורמלי לא נעים לו לשבח ולפאר את עצמו, מכיון שהוא מרגיש שהוא מבזה את עצמו, שהרי רק ילדים אומרים על עצמם שבחים, אבל אדם שמכבד את עצמו הוא לא מעז להגיד שבחים על עצמו, (אולי הוא יעשה את זה בחכמה בעקיפין) אבל הוא לא יגיד את זה בפירוש, אבל כשאדם מחשיב עצמו לאין, לא מפריע לו להגיד את השבחים, כי אין עצמו, הכל הוא רק הקב"ה, והוא רק משבח את הבריאה של הקב"ה. ולכן אומר רבנו: שהצדיק יסוד עולם, הוא העניו הכי גדול בעולם, וזה בחינות "ואנכי עפר ועפר", (העפר הוא הכי עניו בעולם, שהרי כולם דורכים עליו, וגם האדמה נותנת את כל הפירות והשפע, תמיד היא נותנת, עד שבסוף האדם נקבר בתוכה). ועל כן הוא יסוד עולם – בחינת עפר, כי עפר הוא יסוד כל הדברים הם הנ"ל, ולכן אדם ככל שמחשיב עצמו לעפר שכולם 'דורכים' עליו, הוא יכול לתת יותר שפע וברכה, כמו שהעפר נותן. איך אדם הוא יותר עפר?, ע"י הענווה שלו שלא מחשיב עצמו לכולם.

ולכן ככול שהצדיק שאתה נותן לו צדקה הוא יותר עניו, ככה אתה מתברך יותר בנתינה שלך, בגלל שהוא יותר בחינת עפר, כמו שיש אדמה טובה שמצמיחה הרבה, ויש אדמה גרועה שלא כל כך מצמיחה, היינו שיש הרבה דרגות בעפר, כך אם

עליו ויש לו פח המושך, להמשיך כל הדברים אליו כי זה הצדיק, הוא יחיד בעולם, שהוא יסוד עולם שכל הדברים נמשכים ממנו, ואפילו כל הצדיקים הם רק ענפים ממנו, כל אחד לפי בחינתו יש שהוא ענף ממנו ויש שהוא בחינות ענף מן הענף. (אני קורא את המשפטים שאולי מרגיזים כל מיני אנשים שלא בסיפור, אבל לנו הם רק נותנים גאווה יחידה, וב"ה אנחנו יודעים שאנחנו מחוברים לצדיק יסוד עולם).

צריך לדעת, יש הרבה צדיקים קדושים וטהורים, אבל כמו שלכל עץ יש גזע אחד שהוא היסוד שלו, וממנו יוצאים הרבה ענפים, ויש הרבה ענפים עבים שמחוברים לגזע השורשי, ויש ענפים שיוצאים מכל ענף. כך יש צדיק שהוא בחינת גזע ויש צדיקים שהם בחינת ענפים. ונבאר את הדברים האלה שהם יסודות גדולים, הצדיק יסוד עולם חוזר בכל חמשת הנשמות של צדיקי הדורות. זה מתחיל ממה רבנו שהוא צדיק יסוד עולם. ואותה נשמה מגיעה ברבי שמעון בר יוחאי, וכמו שהעיד רשב"י על עצמו בזהר שהוא זכה לבחינת נשמת משה. ואח"כ אותה נשמה באר"י ז"ל, ואותה נשמה מגיעה בבעל שם טוב הקדוש, ואחר כך אותה הנשמה ברבנו קדוש. זוהי האמונה התמימה והפשוטה שלנו, ובעזרת השם הנשמה הזו גם כן תבוא במשית. אלו החמשה נקראים יחידי הדורות, וזה מה שכתוב (ישעיה יב, ג): "וישאבתם מים בששון ממעיני הישועה", ותרגם יונתם: "יתקבלון אולפן חדת בחדווא מבחירי צדיקא" (תקבלו תורה חדשה בשמחה מבחירי הצדיקים), שהם הצדיקים יחידי הדורות האלו: משה רבנו – רשב"י – האר"י ז"ל – הבעש"ט – רבי נחמן. ורבנו בעצמו אמר: "האש שלי תוקד עד ביאת המשיח" רבנו אמר, ממני לא יהיו חדשות עד ביאת המשיח, ולכן הבחינה הזאת של צדיק יסוד עולם נמצאת אצלו. כי ודאי שיש עוד הרבה מאוד צדיקים עצומים גדולי ישראל, שכל בית ישראל נשען עליהם, פוסקי הלכה וכו', והם כולם ענפים שיוצאים מהגזע הראשי, ענפים רבים שיש בהם אלפי אלפים ומיליוני עלים, כלומר שיש המון נשמות שתלויים בצדיקים האלה, אבל מלבד זאת יש את הצדיק יסוד עולם, שכל הצדיקים הם רק ענפים ממנו כל אחד לפי בחינתו, יש בחינות ענף ממנו, ויש בחינות ענף מן הענף. וכל הדברים האלה מיוסדים על דברי האר"י ז"ל בשער הגלגולים (ע' הקדמה י"א).

צדיק יסוד עולם צריך להיות שפל ועניו בבחינת עפר ממש

ואומר רבנו: "כי זה הצדיק היחיד בעולם הוא עניו ושפל, ומשים עצמו כעפר". כלומר, שדבר ראשון כדי להיות צדיק יסוד עולם, צריך להיות הצדיק הכי עניו מכולם. כמו שכתוב על משה רבנו: "והאיש משה עניו מכל האדם אשר על פני האדמה", זו הייתה הענווה של משה רבנו. רבנו אומר בליקוטי מוהר"ן (תורה קמ"ח"א) שמי שהוא עניו הכי מכולם הוא זה שיכול לכתוב על עצמו "והאיש משה עניו וכו'". וכמו שאמרו גם בגמ' בסוף סוטה שאמר רב יוסף 'לא תתני שענוה בטלה, דאיכא אנא'. רבינו מביא כאן את הגמרא במגילה (דף לא). שאומרת: "אמר ר' יוחנן כל מקום שאתה מוצא גדולתו (כך היא גירסת הראשונים) של הקב"ה אתה מוצא ענוותנותו" ומבאר רבנו, ככל שאתה מוצא

ואומר רבנו: "והנה הנה ראוי שימשכו כל בני אדם לזה הצדיק שהוא בחינת עפר שיש לו כח המושך, אך על ידי כח המכריח, מפסיקין ומרחיקין ממנו, היינו, שיש בני אדם, שע"י דבורם ומעשיהם הם מכריחים את בני אדם, להרחיקם מהצדיק הנ"ל, ועל פן יש בני אדם שהם רחוקים מאד מהצדיק, מחמת שהם עדיין בפח המכריח המרחיק אותם, אבל אחר כך בשיפסקי כח המכריח – יחזרו ויתקרבו". כלומר, זה שלא כל העולם הם ברסלב, זה בגלל שעדיין יש אנשים שחולקים על הצדיק ומרחיקים ממנו, כי הצדיק בעצמו מושך את כל העולם אליו בכח המושך שלו, ולכן לפעמים רואים אבא ובן, שהאבא מתנגד לצדיק, והבן ממש נמשך אל צדיק האמת, (למרות שעל פי רוב הבן אחרי דעת האב, והוא משפיע עליו וכו'), מכיון שהצדיק מושך גם את האב, וגם את הבן, אלא שהאבא חולק ומרחיק עצמו מהצדיק, והבן שלא חושב כך, הוא כבר נמשך אל הצדיק האמת.

ולכן העצה שאדם יהיה אובייקטיבי ולא יהיו לו דעות קדומות, וממילא אוטומטית יימשך אל צדיק האמת. ולכן דווקא בעלי תשובה, וכן אנשים שהם ענווים ופשוטים, שהם אובייקטיביים ולא נגררים אחרי מחלוקות, לא מעניין אותם מה אומרים, אלא הם רוצים לבדוק בעצמן, ולא נסמכים על דעות קדומות, אין להם את כוח המכריח אותם לחלוק, ואז הם מיד נמשכים ונקשרים לצדיק האמת. לעומת זאת, בני הישיבות שאחד הדברים שלצערנו השתרשו בטעות, זה שקיבלו כל מיני התנגדויות על חסידות, לחב"ד ולברסלב, ולכן יש שם הרבה דעות קדומות, יש שם כח המכריח, הם לא אובייקטיביים, והם חולקים ח"ו, וכנג כוח המושך לצדיק הם מפעילים את כוח המכריח לצד השני. והכלל הוא: בן-אדם שהוא בלי דעות קדומות, אוטומטית הוא נמשך לצדיק האמת, וזה מה שקורה הרבה בדור שלנו שהוא דור מרדן, כמו שכתוב "בעקבתא דמשיחא חוצפא יסגין" ילד היום לא מקבל אוטומטית את מה שאמר הרב שלו, או אבא שלו, אלא הוא רוצה לבדוק בעצמו, זה הדור שלנו, וזה נכון שזה לא כ"כ טוב, אך מצד שני יש בזה גם טוב, ולמה? מכיון שהכוח המושך של הצדיק יכול לפעול עכשיו על הרבה מאוד אנשים, ולכן בדורות שלנו רואים את ההתקרבות במסות גדולות, ושכבר מיליונים זכו להיות בציון הקדוש באומן, (שזה פלא, כל שנה מדפיסים מעל מיליון יתיקון הכללי, וכן את ספרי רבנו ואת הליקוטי מוהר"ן במאות אלפים) יש צמא גדול, אנשים רוצים את הספרים והביקוש עצום, וזה בגלל שהדור הזה רוצה לבדוק בעצמו, וברגע שאין התנגדויות ואין את הכוח המכריח שמוציא מהצדיק. ויש את כוח המושך.

מה קורה כשאדם נוסע לצדיק האם הוא בוער יותר או להיפך

מצד שני רבנו אומר, "וזה שאנו רואים בשאדם נוסע להצדיק, כל מה שמתקרב למקום הצדיק יותר יש לו חשק יותר, מחמת שמתקרב יותר להפח המושך הנ"ל". יש מציאות שכאדם נוסע לצדיק, ככל שהוא מתקרב יותר, ככה הכיסופים שלו בוערים יותר, והוא ממש רוצה להגיע וכבר לא יכול לחכות. רבנו נותן דוגמה מאוד יפה: אם נעלה על מגדל גבוה, ונזרוק משם איזה

הצדיק הוא קצת עניו, הברכה של הצדקה שאתה נותן לו היא מועטת, כי הוא רק קצת עפר. אך צדיק שהוא עניו גדול, מה שנתת לו יהיה לך פי כמה וכמה, בגלל שאצלו הכול גודל בכפל כפליים, והוא כמו אדמה מאוד טובה שיש בה הרבה ברכה, ומצמיחה הרבה. ואחרי פטירת הצדיק זה עוד יותר בחינה עפר מאשר בחייו, כי באמת הוא כבר בעפר. ולכן גם הברכה של הצדיק יותר גדולה אחרי פטירתו מאשר בחייו, ואפילו בגשמיות ועשירות, קל וחומר ברוחניות, שהתורה שלו התברכה מאוד עד אין סוף, וכל זה מהסיבה שהצדיק הוא יותר בחינת עפר. אומר רבנו: "וזה שמבקשים: 'ונפשי בעפר לכל תהיה', היינו שיהיה לה כח המושך, להמשיך הכל אליו בעפר, וזה הצדיק, ממשיך כל ההשפעות לעולם בבחינות (אי"ב כ"ח): 'ועפרות זהב' שכל ההשפעות נמשכין מבחינות עפר, מהצדיק הנ"ל". יש דבר מעניין במצות כיסוי הדם, אם אדם נמצא בספינה, ושוחט תרנגול ורוצה לקיים מצוות כיסוי הדם, (היה תרנגול סמוך לשיעור, ומיד שהרב דיבר את הדברים האלה, הוא התחיל לקרקר ולקרקר), אך אין לו עפר, הוא לא יכול לכסות בשחיקת ברזל, אבל בזהב אם ישחוק אותו ויפרר אותו הוא יכול לכסות בו את הדם, וזה נלמד מהפסוק הזה "ועפרות זהב" – שזהב נחשב לעפר.

יוצא מכאן עצה: ככל שאתה תהיה יותר עפר – יותר עניו, ימשך אליך יותר זהב, וככל שאדם עניו ושפל יותר כך הוא זוכה לכל ההשפעות שנמשכים מבחינות עפר מהצדיק הנ"ל – וממשיך רבנו: "ועל פן אם נותנין צדקה לזה הצדיק הוא מתברך מיד, פי הוא בחינת זריעה על העפר, שמצמחת כפול כפלים בבחינות (הושע י): 'זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד', אבל אם נותן צדקה למי שאינו בחינת עפר כלל, (שהוא עצמו לא צדיק ולא שהוא מקורב לצדיק) אינו עושה פרות. (יש הרבה עניים שאינם בבחינת עפר, שבכ"ז צריך לתת להם צדקה, מה לעשות, רק שיהיה לפחות עני הגון).

המידה כנגד מידה בקללת ירמיה לאנשי ענתות

וזה שקלל ירמיה את אנשי ענתות: "בעת אפך עשה בהם", הכשילים בעניים שאינם מהגונים (ב"ק טו:) היינו שאינם בבחינת עפר כלל ועל פן הצדקה שנותנים להם אינה בחינת זריעה כלל". אנשי ענתות רצו להרעיל את ירמיהו הנביא ולהורגו. מה עשה? התפלל עליהם: "בעת אפך עשה בהם", דורשת הגמרא, תכשיל אותם בעניים שאינם מהוגנים, שיתנו צדקה לעני לא הגון, ואז הם לא יתברכו מהצדקה שלהם, זוהי קללה מאוד גדולה. מסביר הפרפראות לחכמה, שהיה כאן מידה כנגד מידה, בגלל שבאותו הדור ירמיה הביא היה צדיק האמת, וכמו שאומר האר"י ז"ל שירמיה היה בו מבחינת נשמת משה רבנו ע"ה, והיות שירמיה היה צדיק האמת, והם חלקו עליו, ועוד ניסו להרוג אותו, הם ממש התרחקו מצדיק האמת, ולכן מידה כנגד מידה על התרחקותם מירמיה, שהוא בחינת עפר, בחינת צדקה לעני הגון, קלל אותם ירמיה שהקב"ה יכשיל אותם בעניים שאינם הגונים, והצדקה שלהם לא תעשה פירות, כי הרי הפירות של הצדקה נעשים ע"י קירוב לצדיק האמת, והם הרי התרחקו ממנו.

שמציעים לנו כל טוב, (בגלל שהם צריכים פרנסה, ומתחרים על הקיבה שלך) אבל צריך להיות חכם, והחכמה היא להתרכז במטרה לשמה הגעת, להשתדל להיות כמה שיותר ביצוין, להתפלל ולקרוא תהלים, ותיקון הכללי, וכמובן ללמוד את התורות של רבנו בספרים, וכמה פעמים דיברנו על המעלה לשבת ביצוין ולסיים כמה שיותר מספרי רבנו (שזו הסיבה שבגללה זכינו להדפיס את כתבי רבנו ורבי נתן וכו') וככה זוכים יותר לאור של הצדיק.

לסיכום: יש כוח המושך, וכוח המכריח, והכלל הוא שכדי שתהיה בחירה בעולם, כמה שכוח המושך חזק, גם כוח המכריח מאוד חזק, ולכן ככל שאתה מתקרב יותר אל הצדיק אתה מקבל המון חשק וכיסופים, אבל גם היצר הרע שם הוא מאוד גדול, (ולכן יש לצערנו כל מיני סיפורים לא טובים מה שקורה באומן, והסיבה בגלל שנמצאים קרוב לצדיק, או קורא גם ההיפך ח"ו) והעצה אומר רבנו: "אם אינו מתחזק נגדו, איז מתגבר עליו זה היצר הרע החדש, ונופל מתשוקתו שיהיה לו תחילה, פי צריך התגברות חדש ביותר נגד זה היצר הרע החדש שבא לו."

מדוע קרא משה לזקני ישראל, ולא רק לאהרן ובניו הכהנים

נסיים בתירוץ לשאלה שפתחנו, למה קרא משה לזקני ישראל? מסביר רבנו הקדוש, בסיום התורה, שכמו שהצדיק נותן פרנסה, ושפע ורוחניות, והכול עובר דרכו, גם כל הכבוד עובר דרך הצדיק, ולמה? "כי במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו" זאת אומרת: בגלל שהצדיק הוא בחינת עפר, והוא כל כך עניו אז כל הכבוד של העולם נמצא אצלו, ורבנו אומר: כל התמנות והכבוד שבעולם הן בקדושה והן שלא בקדושה, הכל נמשך מהענווה של צדיק האמת. ולכן משה רבנו ביום שהוא מקים את המשכן, (משכן זה מלשון 'מושך' "משכני אחרך נרוצה") הוא קורא לזקני ישראל? כדי לתת להם כבוד והתמנות. משה רבנו ביום א' ניסן קורא לכהנים בשביל לעבוד במשכן, אבל לזקנים כדי לתת להם את להתמנות ואת השררה.

רבנו מסביר בלקוטי מוהר"ן (תורה ה' ב') שגם המלאכים מקבלים את ההתמנות ביום א' ניסן. שהרי חודש ניסן הוא ראש השנה למלכים וגם למלאכים. וגם אצל צדיק האמת (בפרט שיום ההולדת שלו בא' ניסן, ובמנו שלמדנו שחודש ניסן כל החודש זה ראש חודש) אז גם הצדיק מקבל כל שנה את ההתמנות והשררה בראש השנה ניסן, (מלבד מה שיש ברה"ת שרז"י) וכשיש התמנות, כל ממונה רוצה להראות את השלטון שלו, כמו שרואים כל פעם שמגיע ראש עיר חדש, ומשנה ועושה כדי להראות שהוא משליט את עצמו, אותו דבר גם כשהצדיק מקבל התמנות חדשה, הוא נותן יותר שפע, לכן בחודש ניסן מאוד חשוב לזכות להיות אצל הצדיק, כי זה החודש שהוא מחלק מתנות כמו בראש השנה שהוא מחלק מתנות, וכיון שבחודש ניסן הוא מקבל התמנות ושררה חדשה, הצדיק כבר עושה דברים חדשים בעולם. ובעזרת השם שנזכה כולנו בהשתוקקות כולם לקבל את כל הדברים הטובים שהצדיק האמת מחלק, ע"י שאנחנו מקושרים אליו. ה' יזכנו אמן.

שבת שלום ומבורך. עריכה: ליאור גבע

(מוקדש לע"נ צביה בת סאלס - צדוק בן צאלה - חיים בן מוסא ז"ל ת.נ.צ.ב.ה.)

חפץ, בהתחלה הוא נופל במהירות מסוימת, וככל שהוא מתקרב לארץ, המהירות מתגברת פי כמה. מה הסיבה לכך? רבנו מסביר כי שככל שמתקרבים לכוח המושך של הארץ, הוא פועל עליך יותר חזק, וממילא נמשך למטה במהירות יותר גדולה. לכן כשאתה עדיין בארץ יש לך כיסופים אבל כשאתה עולה למטוס, ואתה מתקרב עוד ומתקרב עוד, 'כח המושך' של הצדיק פועל עליך יותר ויותר. וקשה, שבתורה ע"ב רבנו אומר לשון ממש הפוכה: "לפעמים בא לאדם הרהור תשובה ונעשה באותו שעה איש בשר ואחר כך רוצה לעשות עבדא באשר שנתעורר לבו לתשובה" בכן רוצה לנסע להצדיק, (מה העובדא' הכי טובה שיהודי רוצה לעשות? זה לנסוע לרבנו הקדוש, זה ההרהור תשובה הכי גדול שאדם רוצה לעשות), ואחר כך בשינוע, מתגבר עליו היצר הרע ונופל מתשוקתו, שיהיה לו תחילה, ואחר כך בשבא להצדיק מתגבר עליו היצר הרע עוד יותר, ואובד כל חשקו" ... לפעמים רואים בן אדם שכבר סוף סוף אחרי כל הנסיעה, כבר הגעת ליצוין הקדוש, פתאום הוא מבזבז את הזמן אוכל, שותה, מפטפט, מה קרה לך? תנצל כל רגע, עוד מעט תצטרך לחזור, למה היצה"ר מאוד מתגבר עליו? מה ההסבר לזה? ובכן, הכלל הוא: "כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו", ברגע שאתה בדרך אל הצדיק, באותו רגע אתה גדל מבחינה רוחנית, אתה אדם אחר, אדם גבוה יותר, וככל שכוח המושך של הצדיק, מקרב אותך אליו עוד יותר, אז אתה במצב של גדול יותר. רק מה, 'כל הגדול מחברו יצרו גדול ממנו', כפשוטו. ולכן אתה מקבל יצר הרע יותר גדול, כדי לאזן, אז אם היצה"ר שהיה לך פה בארץ, היה בגודל מסוים, כשכבר הגעת לאומן הוא יצה"ר ענק, שאתה לא מביין, למה היצה"ר פתאום משגע אותך מרחיק אותך מהצדיק, פתאום הוא מתקרר לגמרי.

להיזהר מאוד מאכילה מרובה שמפריעה לקבל את אור הצדיק

סיבה שנייה: אומר רבנו (בתורה יז) "ע"י אכילה ושתייה אדם מאבד את האהבה אל הצדיק ח"ו". וזה ראינו בחוש, וב"ה נתנו לנו מלונות מפוארים באומן, ועשו שם שירות כיד המלך, אבל זה לא כל כך בא לטובתנו, כי ככל שאדם אוכל יותר, ובפרט אכילה ושתייה מרובה, ושכרות וכו', הוא מתנתק מהקדושה, (ואפילו שזה בשבת צריך להיזהר לא להגוים). ולפעמים האדם יכול להפסיד את כל הביאה שלו לצדיק רק בגלל אכילה ושתייה, יותר מדי מעדנים ומטעמים, (וכמובן בגלל בזבזו זמן יקר כשאתה ליד הצדיק) ורבנו מסביר שם, שפגם האכילה זה בחינת פגם המזבח, "ואם מזבח אדמה תעשה לי", וע"י זה אדם מפסיד ח"ו את החשק והאהבה והיראה לצדיק. (אני זוכר פעם בנסיעה כשהיינו בברדיטשוב יש שם מסעדה מאוד טובה, ואכלנו אוכל טוב, והרגשתי שאחרי האכילה הזאת, היה קשה מאוד אחר כך ללכת לרבי לוי יצחק מברדיטשוב, ולמעוזיבו, כבר התפילות הם לא אותם תפילות, וההשתטחות על קבר הצדיק זה לא אותו דבר, וממש מפסידים את זה. ולכן הפעם הזאת ביטלנו את זה, אמרנו ניקח סנדוויצים יותר טוב...).

צריך לדעת! הולכים לצדיק בעיקר כדי להתפלל, וכדי לקנות עוד מדרגות של אהבת השם בליבנו, עוד יראת שמיים, וזה עיקר העיקרים, ולכן כדאי מאוד למעט באכילה שם, ואפילו